

FILMHANDLEDNING

korrespondenterna:
MED LIVET SOM INSATS

Korrespondenterna tar upp globala frågor genom människors berättelser. Ett reportagemagasin som med lust, nyfikenhet och engagemang skildrar sammanhang i världen med ett personligt berättande.

Världen över riskerar vanliga människor sina liv i sitt dagliga arbete. De hotas, misshandlas och mördas för att de i sin gärning utmanar mäktiga intressen. Möt tolken som riskerat sitt liv för svenska försvaret men som nu tvingas gömma sig i Afghanistan, kvinnan som hjälper Kabuls narkomaner, miljöaktivister i Kambodja och människorättskämpar i knarkkrigets Mexiko. Programledare: Stefan Åsberg som tillsammans med fotograf Niclas Berglund med livet som insats spelat in programmet i Kabul.

Innehåll:

00:00 - Tolken, Afghanistan (ca 6 min)

05:44 - Mamman, Mexiko (ca 7,5 min)

13:25 - Narkotikamaffians fiende, Afghanistan (ca 7 min)

20:22 - Miljöaktivisterna, Kambodja (ca 8,5 min)

FILMFAKTA

GENRE: Dokumentär
ÄMNE: Samhällskunskap
ÅLDER: Från 13 år (H, Gy)
SPELTID: 29 min
TAL: Svenska, Engelska, Spanska
TEXT: Svenska
PRODUCENT: SVT
PRODUKTIONSÅR: 2016
PRODUKTIONSLAND: Sverige
ARTIKELNR: ETS5121

Ur Lgr11 och Lgy11

Samhällskunskap 7-9 – Ur det centrala innehållet:

- De mänskliga rättigheterna inklusive barnets rättigheter i enlighet med barnkonventionen. Deras innebörd och betydelse.
- Olika organisationers arbete för att främja mänskliga rättigheter.
- Hur mänskliga rättigheter kränks i olika delar av världen.
- Demokratiska fri- och rättigheter samt skyldigheter för medborgare i demokratiska samhällen. Etiska och demokratiska dilemman som hänger samman med demokratiska rättigheter och skyldigheter.
- Aktuella samhällsfrågor, hotbilder och konflikter i Sverige och världen. FN:s syfte och huvudsakliga uppdrag, andra former av internationell konflikthantering och folkrätten i väpnade konflikter.

Eleverna ska ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att:

- Analysera och kritiskt granska lokala, nationella och globala samhällsfrågor ur olika perspektiv.
- Uttrycka och värdera olika ståndpunkter i till exempel aktuella samhällsfrågor och argumentera utifrån fakta, värderingar och olika perspektiv.
- Reflektera över mänskliga rättigheter samt demokratiska värden, principer, arbetssätt och beslutsprocesser.

Samhällskunskap Gy – Ur det centrala innehållet:

- De mänskliga rättigheterna, vilka de är, hur de förhåller sig till stat och individ och hur man kan utkräva sina individuella och kollektiva mänskliga rättigheter.
- Folkrätten i väpnade konflikter. Den internationella humanitära rätten och skyddet för civila i väpnade konflikter.

Eleverna ska ges förutsättningar att utveckla:

1. Kunskaper om demokrati och de mänskliga rättigheterna såväl de individuella som de kollektiva rättigheterna, samhällsfrågor, samhällsförhållanden samt olika samhällens organisation och funktion från lokal till global nivå utifrån olika tolkningar och perspektiv.

FILMHANDLEDNING

korrespondenterna:

MED LIVET SOM INSATS

Innan ni startar en diskussion kring filmen är det viktigt att läraren/ledaren går igenom handledningen och tänker på hur man ska hantera diskussionen och svaren.

DISKUSSIONSFRÅGOR

Civilkurage

Programmet heter ”Med livet som insats”.

- Vad tror du man menar med den titeln?
- Vad skiljer/förener de människor vi möter i programmet?
- Varför tror du att programmet valt att fokusera just på dem?

I filmen möter du människor som valt att göra något, trots den personliga risk det innebär för dem.

- Vilka ord skulle du använda för att beskriva människorna i filmen? Motivera dina ordval.
- Finns det något som skulle kunna få dig själv att ta motsvarande risker, som personerna i filmen? Vad skulle det i så fall kunna vara? Eller skulle du hellre välja motsatsen? Diskutera varför/varför inte (gärna i mindre grupper).

Korruption

Flera av länderna som förekommer i filmen är drabbade av korruption.

- Diskutera vad korruption är och på vilket sätt det kan påverka ett samhälle, både på kortare och längre sikt.

Kriminella nätverk använder ofta hot och våld för att tysta människor.

- Resonera kring hur det påverkar samhället och de individer som blir utsatta.
- Hur påverkas t.ex. polisens och domstolarnas arbete?
- Hur kan samhället skydda och hjälpa vittnen som hotas? Argumentera för möjliga lösningar.

Journalister

Med livet som insats berättar bland annat om de risker som journalister utsätts för.

- Fundera över varför just journalister är så utsatta?
- Är alla journalister lika utsatta?
- Vad tror du påverkar arbetssituationen?
- Vad tror du gör att många ändå fortsätter att arbeta som journalister, trots att det inte alltid är ”säkert”?
- Kan det finnas hot mot journalister även i Sverige – ge gärna exempel?
- På vilket/vilka sätt kan hot mot journalister sägas vara ett hot mot demokratin?

Diskutera i klassen, eller i mindre grupper.

FAKTARUTA

KORTA FAKTA OM LÄNDERNA I FILMEN

AFGHANISTAN

Afghanistan har varit drabbat av krig och inbördeskrig sedan militärkuppen 1978 då kommunistledaren Nur Muhammed Taraki tog makten. Afghanistan är också världens största producent av opium, som är råvaran till heroin.

MEXIKO

Mexiko är världens näst största producent av opium, en storproducent av cannabis samt ett viktigt land för smuggling av olika former av narkotika till USA. I Mexiko har kriget mot narkotikasmugglarna, de så kallade droggartellerna, pågått sedan 2006. Sedan dess har 50000-90000 människor dödat, och 1,5 miljoner människor har tvingats att fly.

KAMBODJA

Kambodja – enligt Världsnaturfonden (WWF) så är 80% av det virke som exporteras från delar av Asien, Afrika och Sydamerika olagligt hanterat i någon mening. Det kan till exempel vara olagligt avverkat, stulet eller så har involverade företag inte betalat skatter och tullar.

Källa: Wikipedia, CIA, Världsnaturfonden

FAKTARUTA

HOT OCH VÅLD MOT JOURNALISTER

Journalistförbundet undersöker regelbundet journalisters situation i Sverige. 2016 sade 30% av journalisterna att de hade utsatts för hot. Värst utsatta var journalisterna på de större kvällstidningarna, av dem hade 54% utsatts för hot. Hoten har gjort att nästan var tredje journalist säger att de undviker att skriva om vissa ämnen – ämnen som de vet ofta leder till hat och hot.

I en kommentar till undersökningen säger Journalistförbundets ordförande Jonas Nordling ”Att våra medlemmar avstår från att skriva eller till och med funderar på att lämna yrket på grund av hot och trakasserier är naturligtvis mycket allvarligt. Det är ett hot mot demokratin.”

Sedan 1992 har fler än 800 journalister mördats runt om i världen. I endast 4% av fallen har mördaren eller mördarna ställts inför rätta och dömts. Till exempel mördades den svenske journalisten Nils Horner i Kabul 2014. Flest har dött i Irak, Filippinerna, Algeriet, Colombia och Somalia.

Källa: Committee to Protect Journalists, CNN, Journalistförbundet, Journalisten

FILMHANDLEDNING

korrespondenterna:

MED LIVET SOM INSATS

Historiska företeelser och personer

Genom historien har människor ibland tvingats göra saker, trots att de helst nog skulle velat låta bli. Kan du komma på några exempel, både i Sverige men också i resten av världen? Exempelen kan även handla om historiska företeelser.

Med livet som insats

Känner du någon/några som visat civilkurage ”med livet som insats”. Gör gärna en intervju med vederbörande – redovisa på valfritt sätt. Ställ till exempel frågor om varför hen valde att utsätta sig för risker, om det fanns en ”utlösande faktor”, vad som hände sen, ifall personen ångrat sig efteråt etc.

Civilkurage/hjälte i vardagen

Att visa civilkurage och stå upp för andras rättigheter behöver inte alltid innebära att det måste ske ”med livet som insats”. Kan du komma på några andra exempel på vad man kan göra istället? Har du gjort något personligen?

Journalister

Ta reda på mer om hoten mot yrkesverksamma journalister. Kontrollera aktuell statistik hur situationen för journalister ser ut i världen – och i Sverige. Till exempel har Brå gett ut publikationen ”Hot och våld” om särskilt utsatta yrkesgrupper som kan hittas på www.bra.se. Unesco sammanställer också regelbundet statistik om mördade journalister. Svara även på frågan: Vilka länder anses vara farligast att arbeta i som journalist?

FAKTARUTA

CIVILKURAGE

Civilkurage innebär modet att stå för sin mening även när det innebär en personlig risk. En individ som ger uttryck för civilkurage genom att vara väckarklocka om missförhållanden kan lätt stämplas som förrädare eller bråkstake. Beteenden förknippade med civilkurage kan därför inte bara försätta individen i farliga situationer utan i vissa fall stjälpa karriären, leda till avsked från arbetet, eller än hårdare sanktioner, som fängelsestraff eller utvisning.

Källa: NE och Wikipedia

